

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

V človečanskem sporazumu bo

Kmetstvo rešitelj naše kulture

V vrsti bolezni, ki bolj škodujejo organizmu kakor jetika, zavzema prvo mesto — malodušnost. Bolniku, ki sam obupa nad svojo odporno silo, ne more pomagati noben zdravnik.

Zakaj to pišemo v političnem članku? Zato, ker velja enako pravilo, ki mu je podvržen organizem posameznika, tudi za skupni narodni organizem, torej za ves narod.

Da je naš čas bolan, o tem nam menda ni treba izgubljeni besedi. Medtem ko milijonske množice nezaposlenih in izobčenih ter izgubljenih

kakor zavržene zveri

čavajo po svetu in se radi bede in pomanjkanja kakor kuga širi zločinstvo in propalost, tirajo vodilni državniki velikih sil svoje narode v blazni vrtinec oboroževanja. Nihče ne misli na to, kako bi v skupnem mednarodnem sočelovanju zacelil krvavo rano na telesu človeštva, ki nam jo je zadal do skrajnosti izvedeni materializem.

Mesto, da bi iskali možnosti medsebojnega sodelovanja, se obdajajo narodi z oboroženimi oklepi. Vse govori o miru, a vse je pripravljeno na strašen udar. Celotno tam, kjer se narodi sporazumevajo, se sporazumevajo samo za — boj. Oblast močnejšega, zatiranje šibkejšega, to je danes klic, ki ga svet sicer taji, a se vendar po njem ravna.

Nobena statistika ne izda resnične višine števil o narodnem premoženju, ki ga v sodobnem svetu pogoltno oboroževanje. In kdo ima od tega korist? Narodi? Države? Ne, pač pa tisti brezvestni kapital, ki v brezprimerni pohlepnosti spletkari in hujska, da se lahko masti v potokih nedolžne človeške krvi.

Zdrava pamet nam pravi, da to ne more iti vekomaj tako. Kakor vsemu, tako je tudi človeški požrtvovalnosti in omejenosti postavljena meja. Če se bo mednarodno javno življenje še dalje razvijalo po dosedanjih smernicah, ni več daleč trenutek, ko bo mera zvrhana. Izmučeni in razočarani narodi bodo spoznali, da ne vzdrže več tolikih žrtev in da jih po nobeni ceni ne morejo več stopnjevati.

V zmedo in pogin

In kaj se bo zgodilo tedaj? Kdo je tako kratkoviden, da ne bi že danes videl samo dveh poti iz takega strahotnega spoznanja: Ali v brezmejno zmedo ali pa v pogin?!

Pravkar smo obhajali spomin pokojnih, spomin žrtev, ki so umirale po bojnih poljanah kot žrtev človeške grabežljivosti. Kje je človek, ki bi grobove teh mučencev hotel zasuti z novimi žrtvami?

Razume se, da mi kot skoraj najmanjši v vrsti narodov, ne moremo s silo zatreti ali preusmeriti tega razvoja. Enako pa je razumljivo, da ne smemo s prekrizanimi rokami stati in brezbržno gledati, kako se v splošnem vrtincu tudi nam kuje usoda, ki je ne želimo.

Proč z malodušnostjo!

Obsodbe je vreden, kdor v teh težkih in resnih časih še drugim jemlje pogum in vero, češ: »Kaj bomo mi! Odločali bodo itak drugi!«

Ne, to je bolezen, ki jo moramo premagati! Kolikor smo šibki radi majhnega števila, toliko lahko postoterimo svojo moč s silo idej.

Slovenci, Jugoslovani in Slovani sploh smo poklicani, da postanemo s svojo

kmetško ideologijo

rešitelji evropske civilizacije in kulture. Vsak izmed nas mora v vsem svojem dejanju in nehanju postati apostol nove kmetške miselnosti. Ta se nikakor ne izživlja v golem materializmu. Ne, ta miselnost je globoko človečanska in priznava prostor pod soncem vsakemu človeškemu bitju.

Ko poudarjamo kmetško misleči ljudje važnost gospodarske, torej materialne plati v življenju, ne naglašamo tega zato, kakor da bi bila materialnost sama sebi smoter in naš končni cilj: Ne, v njej vidimo samo pripomoček za čim večjo in uspešnejšo idejno poglodbitev.

Nov svet

Mi moramo biti glasniki in poborniki novega sveta. Jasno in odločno moramo povedati svetu, da ne moremo verjeti v veljavnost

in odresilno moč kulture, ki bo slonela na topovih in ekrazitu.

Pokojni St. Radić je vse svoje dni naglašal en sam pojem:

»Sporazum«

Na podlagi tega je on pojmoval narod in državo, kmetstvo in človeštvo. In vprav radi tega pojma je njegova ideologija tako globoko človečanska in plemenita, da človeka do temeljev prerodi.

Samo ta misel in taka miselnost danes lahko rešita svet. Z dejanjem in besedo moramo prepričevati male in velike, bližnje in daljne, prijatelje in nasprotnike, da obstoja v življenju vsakega človeka, vsakega naroda in vsake države ena velika naloga. Ta pa je prva in poglavitna. Treba je iskati možnosti in načina, da bomo vsi imeli prostora, dela in življenjske možnosti na planetu, ki mu pravimo — Zemlja.

Ker svet te vzvišene naloge ni priznal in upošteval, je moralo priti do svetovne vojne. Ker vladajoča kasta te naloge ni vršila, je moralo priti do ruske revolucije in do drugih krvavih prekučij. Ker je mednarodna diplomacija proti Italiji odrekala to nalogo, je moralo priti do pohoda v Abesinijo...

V posebno visoki meri smo mali narodi zainteresirani na tem, da začne svet gledati vsa javna vprašanja s tega vidika. Sicer nismo sanjači in ne pričakujemo čudežev. Prepričani pa smo, da naš glas ne bo ostal brez odmeva, če bomo dovolj vztrajno govorili in delali, prešinjeni z ognjem vere v zmago človečanske misli. V idejnem svetu namreč ne odloča število, ampak notranja moč. In kdo bi dvomil o tem, da je človečanski mir vsakemu narodu — najsvetlejši cilj?

Na daljnem vzhodu:

Novo življenje

Primeroma malo vemo pri nas o tem, kaj se godi daleč na vzhodu, onkraj ruskih mej na Kitajskem. In vendar utegnejo razgovori, ki so sedaj v teku med

Kitajsko in Japonsko

biti odločilni za svetovni mir.

V zadnjih petih, šestih letih je Kitajska vzhle trajnim notranjim pretreslajem glede civilizacije močno napredovala. Zasluge za ta napredek gredo kitajskemu maršalu Čang-kajšku, ki je pravkar obhajal petdesetletnico

svojega burnega, borb in dela polnega življenja.

Mož ni samo spreten vojskovodja, ampak tudi velik organizator, diplomat in mislec. Povsod, kjer se na Kitajskem zgodi res kaj pomembnega, vodijo niti k temu človeku. Svojo izobrazbo si je pridobil na Japonskem, a vprav on se najbolj vneto, uspešno in dosledno bori proti — Japoncem.

Maršal Čang-kajšek je nacionalist v najlepšem pomenu besede. Že leta 1934. je organiziral mlado gibanje

«Novo življenje»

ki naj bi notranje preporodilo vso Sino Kitajsko. Stare kitajske konfucijanske misli in nazore je prepojil z modernimi socialnimi idejami. Tako je ustvaril svojemu narodu lastno, njegovi tradiciji primerno filozofijo, ki se je zlasti mladina oklepa z velikim navedenjem.

Kaj bo dalo Kitajski in svetu to »novo življenje«, kdo naj danes to ve in pove? Izven dvoma pa je, da bo delo moža, ki je že tolikokrat odločilno posegel v usodo Kitajske, velikega pomena za Kitajsko samo in za vso grnado vprašanj na Daljnem vzhodu.

V Nankingu so zdaj na vrsti pogajanja med Kitajsko in Japonsko. Pogovori se raz-

pletajo v napetem ozračju in v vedni nevarnosti, da bodo brez sporazuma — prekinjeni.

Odločilno besedo ima za Kitajsko tudi v teh pogajanjih maršal Čangkajsk. Od njegove besede zavisi vprašanje miru med Kitajsko in Japonsko.

Na izidu teh razgovorov pa nista zainteresirani samo obe neposredno prizadeti državi, ampak tudi Rusija, Anglija in Amerika, z drugo besedo — ves svet.

Če vemo to, bomo razumeli, zakaj se Rusija tako umika evropskim problemom, ki se nam zde tako neskončno važni. Tu pri nas v Evropi gre za malenkosti, tam daleč v Aziji pa se tarejo sile, ki bodo prej ali slej odločale o usodi sveta.

Kmetska zaščita

Končna rešitev vprašanja, komu pripada zaščita

V zadnji številki smo obravnavali kmetске dolgove pri trgovcih in obrtnikih ter obljubili članek o dopustnih obrestih pri denarnih zavodih. Ker je medtem že izšel pravilnik, ki natančno določa, koga je smatrati kmetom, bomo danes govorili o tem in pridržimo razpravljanje o obrestih drugemu članku.

Kdo ni kmet

Je več stanov, ki jim glavni življenjski poklic ni kmetija, dasi ima marsikateri od pripadnikov tudi še kmetijo. V času prejšnjih uredb so se mnogi skušali skriti pod zaščito in so tudi dobivali občinska potrdila. Da ne bo nikakih dvomov, izjavlja zadnji pravilnik, da ni smatrati za kmete: trgovce, obrtnike (z malimi izjemami), industrijce, državne in samoupravne uradnike ter pripadnike svobodnih poklicev, kakor so notarji, odvetniki, zdravniki, inženjerji, geometri in podobni.

Ti so torej kar vnaprej izključeni iz zaščite.

Pogoji za priznanje kmeta

Bistveni pogoji, pod katerimi se prizna zaščita, so sledeči: da se peča dotična oseba s kmetijo kot glavnim poklicem, da ima le določeno količino obdelovalne zemlje in da njeni obdavčeni dohodki pretežno izvirajo iz kmetijstva.

Glavni poklic

Je kmetški takrat, kadar lastnik obdeluje zemljo ali sam ali s člani svoje družine ali na lasten račun z najeto delovno silo. Kdor ima zemljo, pa jo daje v zakup več od polovice, ni kmet. Vendar jo sme oddati v zakup, kdor je zaradi bolezní, starosti, velike oddaljenosti ali drugih neodvratnih zaprek ne more obdelovati sam, ne da bi izgubil zaščito. Za tako zapreko se smatra tudi služba v kadru, pot za zaslužkom (krošnjarijenje) in podobno.

Kdor nima svoje lastne zemlje, ima pa tujo zemljo v zakupu — najemu — ali jo poseduje kot uživalec ali spolovinar — to je da oddaja gotov del pridelka lastniku, drug del pa obdrži sam — se šteje za kmeta, če mu je kmetijstvo prvenstvena panoga dela in obdavčeni dohodek od nje največji.

Pod zaščito ostanejo nedoletni otroci kmetov do polnoletnosti, zapuščine kmetov pa, če niso bile do 26. septembra 1936 izročene v posest naslednikom.

Delavci, ki sami ali tudi še s člani svoje družine obdelujejo tujo zemljo, so zaščiteni, če jim je kmetško delo glavno delo in razen uslužbenskega davka ne plačajo nobenega drugega davka.

Obseg zemljiške posesti

Kmet, ki naj bo zaščiten, ne sme imeti več kot 50 hektarov obdelovalne zemlje. Za

obdelovalno zemljo se štejejo njive, vrtovi, sadovnjaki, vinogradi in travniki, ki se kose. Tja spadajo tudi take parcele, ki niso obdelane, pa bi lahko bile. Pašniki ne spadajo sem. Pašnik je zemljišče, ki se stalno izkorišča le za pašo.

Obseg zemljišča se dokaže s posestnim listom, ki ga izda katastrska uprava. Podatki katastrske uprave se ne dajo izpodbijati glede površine, pač pa glede vrste obdelave. Kakšna parcela je vpisana pri katastru kot pašnik, je pa že zdavnaj spremenjena v njivo. Če ima kdo interes, da se taka sprememba vpošteva, lahko zahteva pri občini potrdilo. Potrdilo občine se more izpodbijati pri sreskem načelstvu, toda stroške tega postopka trpi, kdor ni zadovoljen s potrdilom.

Ako živi kmet skupaj z ženo in otroci, se tudi njihova zemlja prišteje kmetovi in je skupen obseg merodajen za priznanje ali odklonitev zaščite.

Obdavčeni dohodki

Ni dosti, da se kdo v glavnem peča s poljedelstvom, pa bi bil že zaščiten. Od postranskih poslov utegne imeti več dohodkov. Le, če je dohodek od zemljišč večji kot vsi drugi obdavčeni dohodki, pripada zaščita. O davkih govori zakon iz leta 1928., ki pozna zemljariño, zgradarino, pridobnino, rentnino in uslužbensi davek. Davčna osnova za zemljiški davek mora presegati vse druge osnove; čim je osnova za pridobninski davek večja, že zaščite ni. Kakšna je davčna osnova, ugotovite pri občinah in davčnih upravah.

Če živi kmet s svojo ženo in otroci v skupnem gospodinjstvu, se vzamejo v pošteve dohodki vseh, ne samo gospodarjevi. Na ta način more kdo izgubiti zaščito, če ima v svoji družini ženo, ki je recimo trgovka, ali otroke, ki so uradniki, delavci in podobno.

Dohodek od hiše, v kateri stanuje kmet sam, se ne prišteva kmetovim dohodkom. Kolikor so prostori oddani v najem, pa je najemnino šteti v dohodek.

Kdo izdaja in preizkuša potrdila o zaščiti

Potrdilo sme zahtevati vsak, ki ima glede kake osebe interes vedeti, ali je zaščiten ali ne. V prvi vrsti so to dolžniki in upniki, potem poroki.

Zglasiti se je treba pri občini, kjer dolžnik prebiva. Mora se vložiti pismena prošnja ali prošnjo dati na zapisnik. Občina zahteva podatke o višini zemljiškega davka pri katastrski upravi, glede ostalih davkov pa ji da pojasnilo pristojna davčna uprava. Te oblasti morajo dati občini podatke v teku 8 dni po prejemu zaprosila. Občine pa morajo izdati ali zavrnilo potrdilo v 14 dneh po prejemu

prošnje prizadete osebe. Če občina ne izda rešitve, se sme potom okrajnega načelstva zahtevati v nadaljnjih 14 dneh. Tako rešitev dostavi pritožniku neposredno načelstvo samo. Kdor je nezadovoljen s potrdilom, ki priznava zaščito, se sme obrniti na okrajno sodišče. Tam lahko z vsemi dokaznimi sredstvi skuša ovreči potrdilo. Odločba sodišča prve stopnje je dokončna in ni pritožbe na okrajno sodišče.

Obrazci

Sedanja potrdila izgube veljavo, ker so predpisana nova in uredba glede starih potrdil ukazuje, da veljajo le toliko časa, dokler ne bodo predpisani drugi obrazci.

Sedaj je nov obrazec že predpisan. Vsebuje odgovore na vsa vprašanja, ki se tičejo površine zemlje, veličine dohodka, glavnega poklica in drugih manj važnih podrobnosti.

Kdor se hoče še naprej posluževati zaščite, mora torej nanovo zaprositi za potrdilo, ki bo ustrezalo sedanjemu pravilniku.

Kakor vidite, je temeljno pravilo: zaščiten je načeloma le ta, kdor je res kmet po svojem glavnem zaposlenju, je tudi največ obdavčen od kmetijstva in nima več kot 50 ha obdelovalne zemlje. Dr. Srečko Goljar.

Zakaj bi morali krščanski socialisti glasovati za JRZ?

Krščanski socialisti hočejo tvoriti okrog 10 let sem posebno in ločeno grupo tudi v političnem oziru. V tem oziru so že pisali in sprejemali resolucije. Naivneži med nami so mislili in se tolažili, da je vse to le igračkanje z besedami. Pretekle občinske volitve so pa pokazale, da so te tolažbe zelo slabe. Sedanje občinske volitve imajo skoro da bolj političen kot pa gospodarski pomen, čeprav je občina gospodarska edinica, to pa vsled tega, ker so to prve volitve pod novim režimom, ki trdi o sebi, da hoče postopoma uvajati demokracijo. Zato gre pri teh volitvah zato, da dokažemo, da smo res enotno za to smer, ki jo predstavlja JRZ vlada in če zaupamo svojima predstavnikoma dr. Korošču in dr. Kreku, ki nas zastopata v vladi. Gre dalje v splošnem za to, če potrjujemo program, ki ga zastopa dr. Korošec. Glede na to, bi morali vsi, ki govore, da krščansko mislijo, čutijo in delajo, pokazati svoje mišljenje tudi v dejanju. To velja v enaki meri za kmečke kot za delavske volivce, med katere so spadali doslej tudi krščanski socialisti. Enotnost nastopa je bila toliko bolj utemeljena, ker volivni red ni proporcionalen, temveč dobi skupina, ki ima številčno premoč ali vsaj relativno premoč, v svoje roke absolutno večino občinske uprave.

Tako piše »Slovenec« 1. novembra. Zoper to pa so se kršč. socialisti zlasti na Jesenicah hudo pregrešili.

Značilna izjava

»Politika« javlja, da je g. minister Gjura Janković rekel na javnem shodu v Podravski Slatini med ostalim tudi sledeče besede: »Potrebno je, da se začnemo deliti po strankarskih programih, pa ne po plemenih in verah, kajti to ni cilj državne politike. Naš program je, da bodo vsi državljani v vsej državi popolnoma izenačeni in zato smo mi za edinstveno državo. Ko bi bili za federacijo, potem bi bili istočasno tudi zoper ravnopravnost. Kadar bratje Hrvati govore o ravnopravnosti na eni strani, a na drugi o federaciji, potem govore ono, kar je nemogoče. Pri federativni ureditvi države živi vsak kraj svoje življenje, pa je zato možnost, da živi ena pokrajina boljše, a druga slabše. Mi smo za edinstveno ureditev

države, smo pa istočasno za to, da se mnogo stvari preda v kompetenco lokalnim oblastem. Ni potrebno, da ima vse v svojih rokah centralna vlada, nego treba je, da mnogo stvari rešuje občina, srez, banovina. Toda dirigirati se more samo iz ene roke in ta roka mora biti odgovorna vlada. — Te besede je »Politika« debelo podčrtala, in to znači, da jim daje velik pomen. G. minister Janković je znan kot eden ideologov JRZ, je med najagilnejšimi ministri sedanje vlade in kar je glavno! ni bil za te svoje besede še od nikogar demantiran. Iz tega mora vsa javnost zaključiti, da je to oficijelno gledanje JRZ in sedanje vlade. Zato pa je ta izjava silno značilna tudi za vse tiste agitatorje v Sloveniji, ki vsak dan napovedujejo federativno preureditev države in kar naj bi značilo za težko gospodarsko stanje zlasti pri nas čez noč samo mleko in med.

Cilji dr. Mačkovega kmet-skega pokreta

V Splitu je imel prejšnji teden zanimivo programatično predavanje Ivo Čulić, mlad ideolog v taboru dr. Mačka in ožji zaupnik Seljačke sloge za Dalmacijo. V svojem predavanju o ciljih dr. Mačkovega kmet-skega pokreta je postavil kot načelo štiri glavne točke:

1. Kmet mora biti subjekt javnega mišljenja in ne njegov objekt.
2. Vsa zemlja mora preiti v kmetovo last. Država mora biti kmet-ska in mora gledati, da se bogastvo ne zbira v rokah poedincev, marveč v rokah vseh. To se bo doseglo po združenem delu Gospodarske sloge.
3. V kulturnem pogledu mora biti cilj samobitna narodna kultura, ki je edina garancija, da se bo narod v mednarodni zajednici priznaval in obravnaval kot posebna narodna individualnost.
4. Kmet mora biti čuvar suverene narodove volje, ki je najboljša garancija za ocvanje svobode in demokracije.

Odmera zgradarinskega davka za l. 1936. velja tudi za l. 1937

Na podlagi čl. 125. zakona o neposrednih davkih je finančni minister odredil, da se podaljša pravomočna odmera zgradarine za leto 1936. na leto 1937. Prijav za zgradarino zaradi tega ne bo treba vlagati.

Z zakonom o proračunskih dvanajstih letih od 29. junija 1935 so bile členu 125. zakona o neposrednih davkih dodane naslednje določbe: Če se razmere v prihodnjem letu znatneje ne spremenijo, sme finančni minister pravomočno odmero pridobnine in zgradarine podaljšati tudi na prihodnje leto. Tako podaljšanje je dopustno največ za 2 leti, ki prideta za letom, za katerega se je davek redno odmeril. V takem primeru smejo vložiti davčni zavezanci, pri katerih se je dohodek v minulim letu bistveno zmanjšal, davčno prijavo v občem roku za vložitev davčnih prijav (po čl. 105.). V tej prijavi morajo verodostojno dokazati, da so se jim zmanjšali dohodki, in zaprositi, naj jim davčno oblastvo znova oceni dohodek za prihodnje davčno leto. Prav tako sme tudi davčno oblastvo pozvati davčne zavezance, pri katerih se uradno ugotovi, da se jim je dohodek povečal, da vložijo redno davčno prijavo zaradi nove odmere davka.

Volitve v TOI

Glavni odbor za volitve v zbornico za trgovino, obrt in industrijo je potrdil do sedaj kandidatne liste v obrtni in gostinski odsek.

Doma in drugod

Teden domače politike

Beograjska združena opozicija

V nedeljo so se sestali v Beogradu prvaki srbijanske združene opozicije. Prestolniško časopisje poroča, da so razpravljali o političnem položaju in poslušali poročilo g. Miše Trifunovića o njegovem nedavnem obisku v Zagrebu ter o razgovoru z g. dr. Vladimirjem Mačkom.

Čeda Kokanović,

zemljoradniški prvak iz Bosne, je izjavil na shodu v Vladimirovcih, da se je beograjska združena opozicija sporazumela med seboj o onih vprašanjih, ki naj jo združujejo z zagrebško opozicijo. Po Kokanovićevi izjavi naj bi bila beograjska opozicija edina v tem, kaj hoče in kaj misli o zahtevah dr. Mačka. Če se je srbijanska izvenparlamentarna skupina res med seboj sporazumela, tedaj je pričakovati skorajšnjih važnejših dogodkov v našem političnem življenju.

Zaradi stavke pred sodiščem

V Novem Sadu se je pričel pretekli teden velik proces proti 31 obtožencem. banatskim kmetom in kmet-skim delavcem, ki so hoteli vdreti v sresko sodišče v Starem Beče'u in iz zaporov osvoboditi večje število svojih tovarišev, ki so bili aretirani zaradi kmet-ske stavke.

Obtožence zagovarja 20 odvetnikov. Med branilci sta tudi znana prvaka kmet-ske demokratske koalicije gg. Bošković in dr. Kostić.

Kerestinski proces

V kerestinskem procesu so bili zaslišani že vsi obtoženi in vse priče. Sedaj so na vrsti govori branilcev.

Predsednik vlade se je vrnil

Predsednik jugoslovanske vlade g. dr. Milan Stojadinović se je vrnil z obiska v Turčiji. Predsednik vlade je bil v prestolnici mlade turške države izredno toplo sprejet. Turški narod mu je izkazoval na vsej poti iskrene simpatije in dajal izraza prijateljstva med turškim in našim narodom. G. dr. Stojadinović je bil sprejet tudi pri predsedniku turške države g. Kemal Atatürku. Ob tej priliki je bila podpisana med našo državo in Turčijo mednarodna pogodba, ki bo še tesneje povezala med seboj obe državi.

Na poti skozi Sofijo v Turčijo se je predsednik jugoslovanske vlade razgovarjal s prednikom bolgarske vlade g. Kjosēvanovim.

Zunanje - politični pregled

Za nas najbolj važno je trenutno vprašanje, kako se bo razvijalo v bližnji bodočnosti razmerje

med nami in Italijo

Italija namreč kaže v zadnjem času veliko diplomatsko delavnost, ki nas mora kot laške sosedes vsekakor zanimati.

Mussolini je imel pri slavnostih o priliki 15-letnice fašizma v Milanu velik govor, kjer se je med drugim dotaknil tudi vprašanja našega sosedstva. Dejal je, da so sedaj dani vsi pogoji, moralni, politični in gospodarski, da se postavi resnično in stvarno prijateljstvo med nami in Italijo na nove temelje.

Taka izjava šefa italijanske vlade nas mora vsekakor razveseliti. Kot demokratsko in kmet-sko misleči ljudje sodimo, da je edino trajen sporazum mogoč po načelu resničnega sosedstva in z upoštevanjem človečnosti na obeh straneh.

Pet važnih vprašanj

je češkoslovaški poslanik Svajkovski stavil v Rimu laškemu zunanjemu ministru grofu Cianu glede odnosov do Male antante: 1. Glede sporazuma med Italijo in Nemčijo; 2. glede nedotakljivosti meja, oziroma revizionizma pri po-

Bojevitil agitator proti Rooseveltu Charles Coughlin je vzkliknil na nekem volilnem shodu v mestu Cincinnati: »Ko bo v doglednih letih v Ameriki samo ena stranka, namreč republikanska, bom jaz eden od onih, ki vas bodo pozvali, da odložite glasovnice in sežete po strelnem orožju.«

Dosedanji ameriški prezident Roosevelt, ki ima baje največ zgledeov za ponovno izvolitev.

gajanjih med državami Male antante in rimskega bloka; 3. glede enakopravnosti zgoraj omenjenih držav; 4. kako si Italija misli način teh pogajanj in 5. ali misli italijanska vlada povabiti k pogajanjem Malo antanto kot politično enoto, ki se bo pogajala z rimskim blokom kot z enoto, ali pa naj bi se vsaka posamezna država pogajala s posameznimi državami ločeno in posebej?

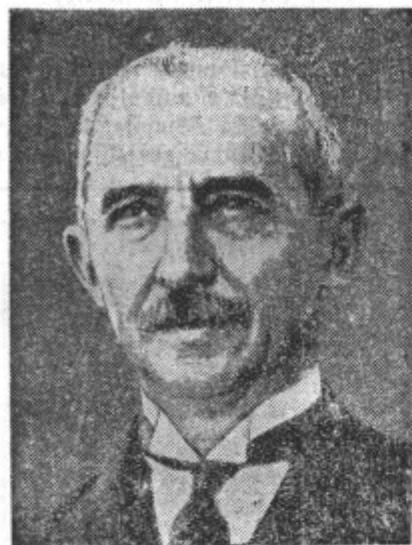
Kakšen je bil odgovor na ta vprašanja, ki so zlasti za nas silno važna, o tem ni doslej še nobenih poročil.

Važen razgovor

Kakor znano, je predsednik naše vlade, dr. Stojadinović, obiskal predsednika Turčije.

Pred odhodom iz turške prestolice Ankare je imel daljši razgovor z italijanskim veleposlanikom v Turčiji, vendar o vsebini tega razgovora ni bilo izdano nobeno uradno poročilo.

Vsi taki sestanki in razgovori pa dokazu-

Turški ministrski predsednik İsmet İnönü, ki je predsedoval pri jugoslovansko-turških razgovorih za časa obiska min. preds. Stojadinovića v Ankari.

jejo, da se pripravljajo koraki, ki utegnejo vsaj v nekaterih ozirih razčistiti megleno ozračje.

V Španiji

se nadaljujejo boji za Madrid. Pri letalskem napadu, ki so ga izvršili nacionalisti na Madrid prejšnji petek, je bilo 125 ljudi ubitih, 300 pa ranjenih.

Baje je prevzel poveljstvo nad vladnimi četami neki ruski general in je v kratkem pričakovati odločilne bitke.

V Iraku

je izbruhnil docela nepričakovano vojaški prevrat, ki je zahteval eno samo človeško žrtev, namreč dosedanjega vojnega ministra Jafar pašo.

Imenovana je nova vlada, ki ji predseduje Tikmet Sulejman. Trije prejšnji ministri so morali v izgnanstvo. Kralj Gazi je razpustil parlament in so že razpisane nove volitve. Po reorganizaciji države hoče Irak sodelovati z ostalimi arabskimi državami. Tako je izjavil novi predsednik iraške vlade in ta izjava bo bržkone angleškimi diplomatom povzročila še marsikaj sivih las.

Na Irskem

bo parlament ta teden razpravljaj o novi ustavi. Po tej bo Irška v okviru Angleškega imperija popolnoma svobodna država, združena z Ulstom. Kakor hitro bo dosežen sporazum z ulstersko vlado glede združitve, se bo irška vlada začela pogajati o novi ureditvi položaja Irske v sestavu britanske skupnosti z angleško vlado.

Kako se bo razvijala borba proti boljševizmu, razmerje Rusije do Evrope in zlasti do Nemčije, bomo poročali, kakor hitro bodo obrisi v tem pogledu dovolj jasni. Vsekakor je v kratkem pričakovati važnih dogodkov na evropskem političnem odru.

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki ve, kaj pomeni zanj lasten dobro urejevan teden, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu novih naročnikov.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajte za sluzka, „Kmetški list“!

Francosko oboroževanje

Splošna razorožitev je popolnoma propadla. Vsi poskusi v okviru Društva narodov in potom posebnih razorožitvenih konferenc doseči razorožitev narodov so se končali brez uspeha. Ostalo je le pri besedah in konferencah, doma so se pa narodi do zob oboroževali. Italija, Nemčija, Rusija niso imele še nikdar tako močnih in dobro oboroženih armad kot jih imajo sedaj. Angleži, Francozi, Belgijci in vsi drugi narodi hite za njimi in skušajo nadoknaditi, kar so zamudili zadnja leta.

Francija je določila za prvo leto 5 milijard frankov za oborožitev. Najprej bodo povečali in izboljšali letalstvo. Težke bombarderje bodo povečali za 50% in letalsko osobe za 10.000 ljudi.

Mussolini je govoril nedavno v Milanu, da nudi Evropi mir, toda oborožen mir.

V Davosu v Švici je umrl abesinski knez in vojskovodja ras Nasibu. Bil je med najboljšimi abesinskimi poveljniki. Proti koncu vojne se je zastupil s strupenim plinom in je zdaj po dolgem trpljenju podlegel poškodbam.

Uničujoči tanki

Na južnem delu madridske fronte, kjer so se nacionalisti najbolj približali glavnemu mestu, so pričele vladne čete s protiofenzivo in potisnile sovražnika za kakih 15 km nazaj. Pri teh protinapadih so se vladne čete posluževale težkih tankov, ki so se izkazali kot strahovito bojno orožje.

Tanki so oboroženi z več srednje težkimi topovi in strojnicami. V njih je prostora za celo četo vojakov. Tanki brze s 50 km brzine. Gazijo preko vseh ovir in podirajo pred seboj plotove, hiše, zidove in največje barikade. Cele sovražne baterije so zdrobili tanki v prah in pobili njihove posadke. Za tanki prodira pehota in topništvo, ki zasede in očisti zavzete kraje, v katerih so bili sovražniki uničeni ali prepodeni po tankih.

Izvoz živine v Nemčijo

Izvoznikom goveje živine. Urad za kontrolo izvoza živine zunanje trgovine opozarja vse izvoznike živine, živinskih proizvodov in mesnih izdelkov, da se morajo, če hočejo te predmete izvažati v Italijo, nemčijo in za Levant, registrirati pri tem uradu. Interesenti se pozivajo, da takoj predložijo Uradu za kontrolo izvoza živine v Beogradu nekolekovane prošnje z naslednjimi dokumenti: 1. dokaz o protokolaciji izvozniške firme (v overovljenem prepisu); 2. dovoljenje za izvoz po zakonu o obrtih (v overovljenem prepisu); 3. dokaz, da se je prosilec najmanj tri leta bavil z izvozom živine, živinskih proizvodov

in mesnih izdelkov v inozemstvu na lastni račun (to se mora dokazati s potrdilom davčnega oblastva, da je izvoznik ta tri leta plačal davek od tega izvoznega posla); če prosilec ni delal samostojno, temveč se javi kot nova firma, tedaj mora s potrdilom pristojne zbornice dokazati, da je bil vsaj tri leta zaposlen v kaki izvozni firmi, bodisi kakor član firme ali kot poslovodja pri praktičnem delu in da je sposoben za izvoz živine. Oni izvozniki, ki so že registrirani za izvoz živine, živinskih proizvodov in mesnih izdelkov pri uradu, morajo predložiti samo one dokumente, ki jih doslej še niso predložili. Istočasno naj prosilci predložijo tudi prijavo z označbo količine in vrednosti izvoza goveje živine, ki jo nameravajo izvoziti do konca leta.

Strahovita eksplozija

17 mrtvih, 15 nevarno ranjenih

V ladjedelnici v Schiedanu je bil v popravilu grški parnik »Petrakis Nomikos«.

V soboto je nenadoma nastala eksplozija, pri kateri je bilo 17 ljudi ubitih, 15 pa hudo ranjenih.

Prvi eksploziji sta sledili še dve. Bile so tako močne, da so poškodovana tudi poslopja v sosesčini. Z gorečega parnika se je širila taka vročina, da so se gasilci in reševalci morali umakniti 150 metrov daleč proč.

Ladje seveda ni bilo mogoče rešiti in je popolnoma pogorela.

Slika po »Jutrze«

Daszynski, poljski socialno demokratski politik in ožji sodelavec pokojnega maršala Pilsudskega, je pred kratkim v starosti 70 let umrl.

Pokopana duša

(Španska pravljica)

Nekoč sta šla dva študenta iz Salamanke v Segovijo. Spotoma prideta mimo groba. Na nagrobnem kamnu je bil tale napis:

Tu leži pokopana duša bogatega Pedra Dominga

»Prismodarija,« pravi prvi študent, »kakor da bi bilo mogoče pokopati dušo!« in gre veselo dalje.

Drugi obstane in razmišlja, če morda ne tiči v teh besedah kak globlji pomen. Ko tovariš odide, dvigne drugi nagrobnik z nenavadnim napisom in začne grebsti po prsti. Nenadoma potegne izpod kamna zaklad. Na ovoju so bile zapisane te besede:

»Ti, ki si bil dovolj pameten, da si spoznal smisel mojega nagrobnega napisa — vzemi te zaklade, ki se jih je oklepel skupuh, in jih uporabljal bolje kakor jih je on.«

Študent je spet postavil nagrobnik na grob, se je hvaležno priklonil pred gomilo in je ves srečen odkorakal dalje svojo pot. Saj je nosil pod pazduho — »dušo« skopuškega Pedra Dominga!

Mlatic

Napad na politikujočo duhovščino

Dodal nisem prav nič, povem samo to, kar sem bral na papirju drugod: »Nekje v Dalmaciji so imeli pred nekaj dnevi mačkovci velik volilni shod, na katerem je govoril nosilec liste g. Jurešić Jure. V svojem govoru je ostro napadel politikujočo duhovščino. Med drugim je izjavil: Duhovniki se ne smejo mešati v politiko. Njim je prepuščena cerkev, kjer so neomejeni gospodarji. Nihče se ne sme vtikati v cerkvene posle. Tako se tudi duhovniki ne smejo vtikati v posvetne posle. Zaradi tega govora pretaka 'Hrvatska straža' grenke solze in očita svojemu somišljeniku Stipi Matijeviću, ki se je tega shoda udeležil, brezbriznost in malomarnost, ker ni Jurišićevih napadov na duhovščino zavrnil z vso odločnostjo in je mirno trpel, da so bili na zborovanju navzoči duhovniki tako hudo žaljeni. No, 'Hrvatska straža' bo že še večkrat dobila priliko prelivati debele solze, ker je več kot gotovo, da duh med bivšimi radičevci ni umrl in se bo v bodoče vedno bolj in bolj uveljavljal, čim bolj bodo nekateri skušali hrvatsko politiko speljati v svoje vode.

Z gosenicami jih je nagral

V nedeljo so imeli mačkovci v Imotskem veliko kmetško zborovanje, katerega se je udeležilo vse, kar leze in gre. Kot glavni govornik je nastopil narodni poslanec dr. Ivan Pernar in ostro govoril proti komunizmu. Obtožil pa je tudi druge. Rekel je, da streljajo hrvatskemu narodu za hrbet, pa jih bo zato hrvatski narod kod »strahopetce, gosenice in bolhe« sodil in obsodil. Hrvati ne potrebujejo nikake nove ljudske fronte, saj nam jo je ustvaril Stjepan Radić že pred 35 leti. Hrvatska ljudska fronta je hrvatski kmetški pokret. Poženite v pekel vsakogar, ki vam hoče prišepetavati, da Maček ni dovolj radikalen in socialen. Glede sporazuma je rekel dr. Pernar, da so za sporazum, pa ne na bazi o vladi in vladanju.

»Slovenec« popravlja

»Slovenec« je 24. oktobra objavil poročilo, da je bilo odstavljenih in sodišču izročeni 21 JNSarskih županov, češ, da so nepravilno gospodarili z občinskim premoženjem. Med temi župani je navedel tudi uglednega posestnika in trgovca iz Hinj pri Žužemberku, ki je bil odstavljen od županstva in izročeni sodišču zato, ker je prodal nekoč ondotnemu kovaču za 240 Din železja za okenske mreže v občinski pisarni in ker je prodal perilo, obleko in čevlje za občinskega reveža, čeprav še denarja dosedaj ni prejel. »Kmetški list« je že svojčas o tej zadevi poročal. »Slovenec« z dne 3. novembra popravljiva krivico, ki jo je storil z objavo svojega poročila bivšemu županu Pečjaku. Pričakujemo, da bo »Slovenec« nadaljeval s popravki.

Osebnosti

V rubriki tako zvanih »osebnih vestí« prinaša proroški »Slovenec« pod še mogočnejšim podnaslovom »Premestitve v finančni kontroli« in z večjimi črkami nego ostale tale premeščenja:

»Iz Dol. Logatca je premeščen v Plevlje podpoverjenik Leopold Konradi, na njegovo mesto pride podpoverjenik Gašper Markelj iz Plevlja; iz Dol. Logatca je premeščen v Čahasana pri Ohridskem jezeru podpreglednik Janez Mlakar, na njegovo mesto pride Anton Legan, podpreglednik v Preki v Dalmaciji; iz Dol. Logatca je premeščen v Preko pomožni pod-

Perilo prati? Ne, temveč negovati!

Ako si hočete dolgo časa ohraniti perilo tedaj ne zadostuje da ga perete kot »navadno«. Perilo je treba pravilno negovati s Schichtovim Radionom. S tem si boste prihranili tudi mnogo težkega dela.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Rastopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

Schichtov RADION

POPOLNA NEGA PERILA

preglednik Mitrozan Gnadčenko, na njegovo mesto pride podpreglednik Albin Jakše iz Čahasana; iz Domžal je premeščen pomožni preglednik Ivan Kalčić v Prokuplje, na njegovo mesto pride podpreglednik Štefan Petkovšek iz Prokuplja; iz Žužemberka je premeščen podpreglednik Janez Jevnikar v Tuzlo, v zetski banovini, na njegovo mesto pride podpreglednik Ivan Rakef iz Tuzle.

»Slovenec« nič ne poroča, ali so se premeščitve izvršile na prošnje ali »po službeni potrebi«. In to je škoda, kajti čitatelji bi gotovo radi tudi to vedeli!

Kako se pa to ujema?

V uvodnem članku »Praznik varčevanja« pravi »Slovenec«: »Po novi uredbi kmečke zaščite je nastala potreba, da se poskrbi za nova sredstva našim denarnim zavodom.« — Dalje pa: »Zato moramo podčrtati zahtevo, ki so jo izrekli na zadnji glavni skupščini Zadrugne zveze v Ljubljani zbrani zastopniki zadrugništva, da se po sedanjih ureditvah vprašanja kmečkih dolgov čimprej pristopi k delu za nova sredstva našim ljudskim denarnim zavodom.« — Če prav beremo »Slovenčeve« besede, je ta potreba nastopila šele sedaj po novi uredbi. Prej smo brali te stvari drugače. Potem pa smo brali tam tudi napoved iz nekih zelo velikih ust, da bo prišlo jeseni v Slovenijo

Blasnikova Velika Pratika za l. 1937.

je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celotna naša izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnika nasled. v Ljubljani, Breg št. 10 in 12 in v trgovinah.

ogromno denarja. Jesen je že tu, saj je ponekod že drugič zapadel sneg, tistih ogromnih vsot denarja pa ni od nikoder. Kako se torej ta stvar ujema?

Dopisi

Sv. Miklavž pri Ormožu

Tako agilne, marljive in delavne gasilske čete, kakor je naša, pač menda ni najti povsod. Ustanovila se je leta 1922. ter beleži tekom trinajstih let zelo lep napredek. Zgradila si je letos krasen dom s stolpom, ima moderno opremljeno brizgalno na motorni in ročni pogon ter pet in dvajset predpisano uniformiranih gasilcev z delovno in slavnostno opremo in kar je glavno, da je danes absolutno aktivna. Vse to si je nabavila in uredila sama z lastno pridnostjo in štedljivostjo. Največja zasluga za tako lep napredek gre predvsem agilnemu upravnemu odboru, ki res štedi in zato zasluži vse priznanje. Odbor je sledeči: Golenko Anton, predsednik; Pinterič Drago, tajnik; Tramšek Karl, poveljnik; Tramšek Frie, blagajnik; Vogrin Štefan, pov. namestnik; Tomažič Ludvik, oddel. vodja; Lah Alojz, v. nam.; Vrbnjak Stanko, orodjar. Gasilski dom je v okras cele vasi in bo drugo leto z veliko slavnostjo blagoslovljen. Istočasno bo četa priredila veliko tombolo. Takrat pa vsi k Sv. Miklavžu!

Premeščeni živinozdravniki. V državni veterinarski službi so premeščeni najbrže po službeni potrebi sledeči zaslužni slovenski živinozdravniki gg.: Franjo Goljar iz Skofje Loke v Donje Lapče, dr. Josip Čeh iz Ljubljane v Sarajevo, Alojzij Skof iz Ljutomeru v Bogojno, Viktor De Gleria iz Ljubljane na Cetinje, Maksim Sribar iz Celja v Gračanico itd.

Kmetska mladina

Pogledi na kulturno in prosvetno delo kmet. mladine

Čas, ko se umiri naporno kmetsko delo, uporabi kmetska mladina za poglobljeno kulturno in prosvetno delo na vasi.

Velike prireditve na prostem, ki imajo v prvi vrsti namen, manifestirati in ogrevati srca za pravo kmetsko miselnost, so za nami. Vzlic neugodnim razmeram in mnogoterim težavam, med katerimi naša obubožanost ni najzadnja, so lepo uspele in bodo rodile tudi dokaj lepih sadov.

Manifestacija pa je le odlomek celotnega dela. In kakor je po eni strani važna, tako bi po drugi ostala brezpomembna, če ji ne sledi notranja poglobitev.

Tu mora vsak fant in vsako dekle začeti pri sebi. Zdaj bo čas, ko je treba vzeti knjigo v roke. Ob dobri knjigi človek zori. Širi si obzorje, utrjuje značaj in bistri razum.

Kakšne knjige si izbiramo?

Glej: tega je težko dati splošna, določna navodila. To se pač ravna po zanimanju in duhovni stopnji vsakega posameznika. Zgodovinska dela, ideološke in socialne razprave, strokovni spisi, dobra poljudnoznanstvena in leposlovna dela, vse to more samo koristiti. Treba je pa čitati pazljivo, z razumevanjem in razmišljanjem.

Pametno in koristno je, uvajati

debatne večere,

kjer naj fantje in dekleta v prostem razgovoru izmenjajo misli o prečitani tvarini. Tako se človek nauči presojudati, kritično gledati, kar je prva pot k samostojnosti.

Kdor je to prvo stopnjo samoizobrazbe že prekočil, se lahko loti predavanj. Ni namreč treba, da bi moral biti predavatelj šolanec. Kmetski fant ali dekle, ki zna bistro gledati

I. Albrecht:

Na Sv. goro

Kje so ure, kje so dnevi, ko sva se z očetom vsako leto podala na pot! Zdi se mi, kakor da mislim na drage rajne, ko se spomnim tistih romanj na Sv. goro.

Za Smaren je to bilo, vsako leto za Veliki smaren. Malo čez polnoč smo se odpravili z doma. Med vrtovi, med polkraškimi polji in senožeti skozi temne smrekove in jelove gozdove nas je vodila pot tja do pod Javornika. Kakor v neških počeva tam samotna vasica Lome. Ob vznožju Javornika na veliko cesto v Črni vrh, ki nam je dal dva pomembna moža: Cigaleta (slovar!) in drja. Frančiška Lampeta, prvega urednika »Doma in sveta«.

Čudovito bogato rastlinstvo teh krajev na vsak korak mami oči. Polno zanimivih redkosti daje dovolj snovi za razgovore. Visoko na Javornikovem pobočju je jama z večnim ledom. V najhujši julijski ali avgustovi vročini si tam človek lahko postreže z naravnim ledom. Vrsta podzemskih jam, tako zvanih brézen, je prepletena s pravljicami in legendami.

Bukovi gozdovi se dramijo ob petju veselih ptic, nebo blede v tančici poletnega jutra. Kakor skozi božji hram se v udobnih serpentinah mota cesta navkreber skozi gozd. Raz-

in si je v samoizobrazbi razširil(a) obzorje, bo znal(a) tovarišem in tovarišicam marsikaj bolj jasno razložiti kakor marsikak učenjak.

Vzporedno s tem je treba skrbeti za izpopolnitev knjižnic. Kulturno društvo brez dobre knjižnice je pohabljenec, ki ne more biti svojim nalogam kos.

Tu je seveda treba rešiti vprašanje sredstev. Naša vas je res revna, toda če najde sredstva za marsikaj, kar je neskončno daleč od njenih interesov, bo našla in mora najti tudi sredstva sama zase. Najti način in krajevnim razmeram najbolj primerno pot, to je naloga društvenih članov in članic.

Skrbno in vestno pripravljene kulturne prireditve bodo brez dvoma vsaj do neke mere rešile to vprašanje. Gledališke igre, pevski in drugi koncerti vzbujajo povsod zanimanje. Seveda pa brez truda ni sadov. Treba je delati in zopet delati. Tu naj fantje in dekleta izpričajo svojo požrtvovalnost.

Novice

× V Šikelah na Dravskem polju so posestniku Francu Fakinu pogorela gospodarska poslopja ter 10 tisoč kg sena in slame. Škoda znaša 25 tisoč dinarjev.

× V Melju se je v tovarni Ježek razletel smirkov brusilni kamen. Kos tega kamna je prebil lobanjo 21-letnemu ključavničarskemu vajencu Martinu Kranjcu. Vajenec je v mariborski bolnici podlegel poškodbam.

× Posojanje kotlov za žganjekuho. Na vprašanje zainteresiranih organizacij je trgovinsko ministrstvo odgovorilo, da posojanje kotlov za žganjekuho v isti ali v drugi občini ni podvrženo odredbam trgovskega zakona. Za posojanje torej ni potrebno nobeno pooblastilo ali dovoljenje upravnih oblasti.

Opozorilo naročnikom! Vse naše cenjene naročnike, ki dolgujejo na naročnini in za nazaj še kak znesek, opozarjamo tem potom ponovno, da vsakdo, ki je prizadet, vsaj do konca tega meseca svoj zaostanek poravnava. Vsakomur, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo neljubo primorani ustaviti nadaljnjo pošiljanje Kmetskega lista. Upoštevajte, da brez denarja ni muzike.

košna tišina vlada tod. Niti romarjem se ne da kaliti tega svetega miru.

Počasi, resnobno stopamo dalje. Zgubane in koščene matere, resnobni očetje, fantje, dekleta in otroci. Šele na vrhu se oglasi pesem, ko se cesta zlekne po pustih, kamenitih planotih.

Tu je že doma kraška burja. Kogar o pravem času zaloti tukaj, mu ni do smeha. Ko je tod še trobil postiljon, se mu je marsikdaj zgodilo, da je burja prekucnila njega, konje in poštni voz. Tu in tam pa priča skromno leseno znamenje, da je ta in ta dan burja samotnega popotnika pobila s kamenjem.

Samo malo, pa se po vsej tej resnobi pred človekom razgrne — sončni jug. Zlepa menda ni kraja, kjer bi bil prehod »z mrzle severne strani« v »južni paradiz« tako nagel. Preden se človek zave, se mu — okornemu in hladnemu hribovcu — v vsej svoji sončni toplini nasmehne — Vipavska dolina.

Col kaže še vso trpko resnobo planinskega Krasa, spodaj Budanje so pa že sama vinska gorica. In potem naj zaplava pogled kamorkoli, povsod ista žarka slika.

Koj pred nami, kakor straža pred samo Vipavo, je ljubka vak Vrhpolje. Na desno prideš v Log s slovečo romarsko cerkvijo in Čehovinim spomenikom, ki ga prepleta nešteto junaških legend. Na ravnini je trg Vipava z znamenitim izvirom eke enakega imena. Go-

× V St. Vidu pri Vuzenici je zgorela hiša posestniku Mihi Pačniku. Škoda dosega 24 tisoč dinarjev.

× V Bukovec pri Pragerskem je tudi gospodaril rdeči petelin. Posestniku Jožetu Vrečku je zgorela sušilnica za sadje in nad 100 kg jabolk.

× V vasi Begej je bil ubit katoliški kantor Alajoš Masong, znan v Banatu kot skladatelj oratorijev. Orožniki so aretirali 8 osumljencev, toda ubijalca niso mogli najti. Najtežji sum je padel na Stepana Kurucia, ki mu pa niso mogli dokazati uboja. Ko je pa Kuruci videl žalni spreved svoje žrtve se je pobožno prekrizal in zaplakal, potem je pa zločin odkrito priznal.

× Občinske doklade za gasilstvo na podlagi odredbe min. za telesno vzgojo, ki je bila izdana letos tekom meseca avgusta, pobirajo občine posebne doklade, ki gredo v višino do 5% izključno v gasilske namene. Te doklade morajo vnašati v svoje letne proračune in jih potem v polnem obsegu izplačevati gasilskim četam. Starešinstvo gasilske zajednice za dravsko banovino priporoča vsem četnim upravam, naj predložijo svoje s proračuni opremljene prošnje pravočasno občinam, da bodo one sprejele primerne podpore za gasilstvo v svoje proračune. Dva izvoda take prošnje naj se dostavita župni upravi za arhiv, en izvod pa sreski upravni oblasti, ki odobrava občinske proračune.

× Logarski dolini je priznan značaj letoviškega kraja in imajo obiskovalci po 7 dnevem bivanju tamkaj brezplačen povratek po železnici pod istimi pogoji, ki veljajo za ostale letoviške kraje.

× V Grobljah se je pri delu nevarno ponesrečil kovač-misijonski brat Alojzij Dovjak. Varil je neko staro železno cev, ki mu je nenadoma eksplodirala. Dovjak je smrtno nevarno ranjen in so ga prepeljali v ljubljansko bolnico.

**Ako znate varčevati
Ako znate računati
Ako znate primerjati
Ako poznate blago**

potem boste kupovali le v manufakturni trgovini

Kmečki Magacin, Ljubljana

Krekov trg št. 10 - (nasproti Mestnega doma).

Mi Vas postrežemo z

najboljšim blagom in najnižjimi cenami.

Obiščite nas in prepričajte se!

stilna je tam ob izviro. Če nisi abstinent, si lahko privoščiš tamkaj na vrtu kapljico pristnega vipavca in sreblješ in poslušaj in se čudiš reki, ki koj ob rojstvu prihaja že kot lahka mladenka na ta lepi slovenski svet.

Kdo bi jih našteval vse te vasi in vasice med Nanosom in štanjelom? Lepe so, kakor cvetlice na bogati preprogi polj in vinogradov. Tu ni mogoče molčati. Srce samo vriska in prepeva, kri polje bolj hitro, lica rde in oči se iskre: Kako lep, kakor v tolažbo in pomoč revnemu rodu, si ti sončni slovenski svet!

Grede se nam pridružujejo romarji. Truma se veča, pesem ori. Mehko, pojoče vipavsko narečje se meša z našo trdo izreko, kakor da nas hoče ugladiti in zlikati, te neokretne rovtarje.

Vse dalje in dalje gre pot. Tam na brdu na naši desni je vas. To je Erzelj, ki je že na Primorskem. Mi, no mi smo seveda še na Kranjskem. Pa ne dolgo. Bliže in bliže se nam kaže mogočna Sv. gora, pred njo pa vrtno mesto — Gorica, Slovenci, Hrvatje, Furlani, Čiči, Lah, pisana ščebetajoča množica. »Sveža limonada« spominja na krop, grozdje pa je zapeljivo sladko. Kakor vipavska dekleta.

No, brez zamere. Od starih smo prejeli sporočilo, da nam je na božjo pot grede še dovoljena kaka pregrešna misel. Ta si želi grozdja in si ga tudi brez kupčije vzame, mlajšim pa so vabljujejša dekliška usta. Samo še zdaj. Potem pride pokora in nazaj grede bo

× V Zgornji Bistrici je pred kratkim pogorelo gospodarsko poslopje posestnice Ozimič. Škoda je znatna.

× V Mariboru je policija ujela mednarodnega sleparja, 29-letnega zavarovalnega agenta Josefa Kalschmida. Dasi je oženjen, se je pridno ženil in mešal dekletom glave, da bi pobasal čim več dote. Zdaj se je ujel in prejme primerno plačilo. Iščejo ga namreč tudi oblasti nekaterih avstrijskih in nemških mest.

× Pri Sv. Primožu nad Vuzenico je požar uničil hišo in hlev posestniku Francu Lorenciju. Škoda dosega okrog 32.000 din.

× V Vardarski banovini so zastavkali — duhovniki. Socialni oddelek banske uprave v Skoplju je nekaj vodil statistiko umrljivosti in rojstev v Vardarski banovini, zdaj pa ta statistika že dve leti počiva, ker duhovniki v svoji banovini iz svojih področij nočejo več pošiljati potrebnih podatkov. Socialni oddelek banske uprave je poizkusil že vse mogoče, da bi oblasti duhovnikom izdale nalog, da bi pošiljali kakor prej zahtevane podatke. Duhovniki pa podatkov nočejo več pošiljati, češ da je to zanje preveliko breme.

× Na Prihovi je pogorela viničarska koč, last Alojzija Flisa, p. d. Erjavca iz Spodnjega Grušovja. Koča stoji ob cesti med Pavličovo gostilno in mežnarjem in je bila že leto dni prazna. Gospodar jo je ravno letos nameraval podreti, ker je streha že propuščala, pa se mu ne splača delati novo streho. Ljudje so kmalu opazili ogenj in nabralo se je kmalu dosti ljudi, ki so nehote le opazovali, kako ogenj požira leseno tramovje, ker ni vode na Prihovi, da bi mogli gasiti, vetra pa tudi ni bilo, zato ni bilo nevarnosti za blizu stoječi s slamo kriti pod istega gospodarja.

× V Lozah pri Ložnici je kožuhal 63-letni mali posestnik Josip Tratnik pri svojem sosedu. Okoli polnoči se je odpravil domov s svojo hčerko ter se doma slekel in vlegel k počitku. Naslednjega jutra pa so ga našli mrtvega v bližnjem potoku, v katerem je utonil. Šel je prostovoljno v smrt zaradi težke bolezni.

× Trebušni tifus se je pojavil na ozemlju kostanješkega sreza v Bosni. Tifus je zahteval že več smrtnih žrtev. Prebivalstvo tega okraja je toliko bolj prizadeto, ker je 10.000 ondotnih prebivalcev brez zdravnika že več kot tri mesece.

× Električna je zasvetila v Tržišču na Dolenskem, ko je bilo preteklo soboto priključeno lokalno omrežje na banovinski daljnovod.

treba biti spodoben. Dokler seveda dobrih sklepov ne podere vroča kri, to južno sonce, ki noče nič vedeti o pokori.

Soča. Kakor smaragd je — in tako čudovito tiha. Kako se ji mudi! Kam, kdo ve?

Ob vznožju Sv. gore je studenec. Romarji mu pripisujejo čudodelno zdravilno moč in se gneto in prerivajo pred njim. Vsak hoče vsaj prgišče vode, da si z njo splakne oči. Potem ostanejo za vedno zdrave, trdi romarska vera.

Nato gremo dalje, navkreber po lepih serpentinah. Sonce pripeka, dekleta pojo:

»Lilija, vrtnica,

slovensko dekle.«

In človeku je tako toplo. Trije kosci slovenske zemlje so se pod tem južnim soncem strnili v poljub: Goriška, Primorska in Kranjska. In nastal je — paradiz.

Tamle spodaj se sonči Kostonjeveca s slovečim frančiškanskim samostanom, kjer oče Stanislav Škrabec z neskončno ljubeznijo neguje svoje najdražje: slovenski jezik.

Ah, kje je to! Kam je zbežala v spomine zatopljena misel: Oče Škrabec sanja svoj večni sen v družbi redovnih tovarišev na ljubljanskem pokopališču. In Sv. Gora je daleč, daleč, tako daleč mi je kakor rajni, ki si zaman želim svidenja z njimi...

× Iz Gorenje vasi pri Poljanah je bil doma 23-letni šofer Stanislav Frlje, uslužben pri avtopodjetju Ivan Mrak v Dolu. Te dni se je z avtom odpeljal v Šibenik po vino za dva gostilničarja iz škofjeloške okolice. Med vožnjo proti domu je šofiral lastnik sam, šofer pa si je zadaj na avtu uredil sedež. Nenadoma je padel z voza, da mu je počila lobanja in je po prevozu v bolnico v Kninu kmalu izdihnil.

× Nemci kupujejo naš les. Časopisi poročajo, da so nameravali kupiti Nemci pri nas 40 tisoč vagonov lesa. Ko pa ni bilo takih količin na Sušaku, so kupili samo toliko kolikor je bilo na razpolago.

× 190 letnico svojega obstoja praznuje te dni novomeška gimnazija. Gimnazija je bila ustanovljena l. 1746.

Slika nam kaže Manfreda d'Ardena z uro, ki jo je zgradil. To je najnatančnejša ura na svetu. Z njo je mogoče dognati časovno razliko do šestdesetmilijontinke ene sekunde. Kam bi mi prišli s svojo »debelo« ali »pičlo« uro hoda, če bi nam kdo takole meril čas?!

× Knjige Kmetijske Matice so v tisku in bodo v kratkem gotove. Tudi letos bodo za slovenskega kmeta lep književni dar, ki mu bo nudil mnogo koristnega in poučnega, pa tudi zabavnega. »Oris zadružništva« je knjiga, ki bo predvsem služila vsem našim praktičnim zadrujarjem, še prav posebno pa onim, ki se pripravljajo za delo na zadružnem polju. »Pot čez Resje« je izvirna slovenska povest današnjih dni, ki bo čitatelje vezala, da je ne bodo odložili, dokler je ne bodo prečitali do konca. Veliki koledar Kmetijske Matice bo izšel letos v povsem novi obliki in opremi kot velika kmetijska pratika za l. 1937. Četrta knjiga pa bo vsebovala kmetijsko veseligr, ki je osvojila ne samo naše odre, temveč tudi srca naših ljudi. — Kdor hoče imeti ta lep književni dar za skromnih 20 din (poština posebej), naj se takoj prijavi, ker je letošnja naklada knjig zelo omejena in bodo knjige takoj po izidu do zadnjega izvoda razposlane.

NEUMRLJIVA KNJIGA

DOBERDOB

SLOVENSkih FANTOV GROB

Opis resničnih doživljajev iz svetovne vojne

Vešana Din 38—, nevez. Din 27—

× Skrajšani nakladalni in razkladalni roki ukinjeni. Z veljavnostjo od 1. novembra se ukinajo vsi znižani nakladalni in razkladalni roki za odprte wagone na vseh postajah normalnih prog. Kakor je znano, so bili z odlokom generalnega ravnatelja državnih železnic znižani prejšnji mesec te roki za odprte vozove na vseh postajah z izjemo pristaniških postaj, in sicer od 24 na 6 delovnih ur.

× Branjevci ne smejo imeti podružnic. Trgovinsko ministristvo je poslalo okrožnico vsem prizadetim gospodarskim zbornicam s pojasnilom, da branjevci po določbah obrtnega zakona ne smejo imeti ne pomožnih lokalov ne podružnic, ne v istem ne v katerem drugem kraju.

× V bližini Drvarja v Bosni se je iztiril tovorni vlak, poln jelovih hlodov. Ves vlak se je prevrnil v globok prepad. Pri tem so bili 4 železničarji ubiti, eden nevarno, eden pa laže ranjen.

× Pod Rogljo na Pohorju je pogorela planinska koč, ki so jo postavili in udobno opremili šele letos spomladi. Kako je požar nastal, nihče ne ve, sumijo pa, da je podtaknjen. Škoda cenijo na 100 tisoč dinarjev.

× V Beogradu je posvetovalni odbor za banništvo pričel razpravljati o načrtu zakona o hranilnicah samoupravnih teles (občinskih, mestnih in banovinskih hranilnicah). Ta načrt zakona je bil predložen v izjavo gospodarskim zbornicam, javnoprvnim ustanovam ter gospodarskim organizacijam in se razprava vrši na podlagi dobljenih pripomb.

× Priv. agrarna banka v Ljubljani. Na podlagi uredbe o zaščiti kmetov se ustanovi v Ljubljani in Zagrebu podružnica Priv. agrarne banke. Kakor se čuje, bosta podružnici popolnoma avtonomni, če bo res, bomo videli.

× Dovoljenja za izvoz v Nemčijo. O priliki zasedanja nemško-jugoslovenskega stalnega odbora v Dresdnu je bilo sklenjeno, da bo Nemčija svojim uvoznikom dajala uvozna dovoljenja, mi pa našim izvoznikom izvozna dovoljenja. Ta dovoljenja se bodo pri nas izdajala preko Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine odnosno Urada za kontrolo izvoza živine, razen pri perutnini, glede katere niso potrebna od naših oblasti nobena dovoljenja. Kar se tiče cen, ki jih bo Nemčija plačala, še niso končana tozadevna pogajanja v Berlinu.

× V Globokem pri Brežicah je umrl 38letni posestnik Ivan Podgoršek. Pred časom je pomagal pehati s kamenjem natovorjen voz nekemu drugemu posestniku, ko niso konji mogli speljati. Pri tem se je ranil na rami. Rama sicer ni bila nevarna, pritaknil pa se je telanus in to je mladega moža pahnilo v grob. Blagemu pokojniku večen mir, hudo prizadeti družini naše toplo sočutje!

× Iz Majšperga je bil rudar Matevž Puh, ki je stanoval v Potoški vasi pri Zagorju. Pred časom je z dela grede omahnil v prepad in se precej poškodoval. Zdaj je v ljubljanski bolnici podlegel poškodbam. Za njim žaluje osirotela družinica, ki je v pokojnem izgubila skrbnega rednika.

× V Dolenji vasi pri Zagorju se je na dan Vseh svetih smrtno ponesrečila 34-letna Angela Koritnikova. Ko je stopila iz sobe, je v napadu božjasti tako nesrečno padla, da ji je počila lobanja in je kmalu izdihnila.

Zlato pada z neba

Čudno se sliši, vendar je res. Ameriški kemik H. G. Hawler je namreč z raziskovanji dokazal, da vsebujejo meteorji, ki padajo na zemljo, tudi nekaj zlata. Na žalost so pa količine zlata v teh »nebeških darovih« tako neznatne, da se jih ne velja praktično izkoriščati. Tako je torej zlato, ki ga nam v meteorjih pošilja nebo, kljub človekovemu hrepenenju po zlatu — za človeka vendar brez vrednosti.

Po svetu

■ **Splošna mobilizacija.** V borbi proti nacionalizmu je odredila katalonska vlada v Barceloni splošno mobilizacijo od 18. do 40. leta.

■ **Vatikanska akademija.** Papež Pij XI. je ustanovil novo akademijo znanosti v Vatikanu. Imenuje se »Pontificia Accademia delle scienze«. Prve članke bo imenoval papež sam. Tako bo tudi katoliška znanost strogo osredotočena in pod neposrednim vrhovnim nadzorom Vatikana. — Kdaj se bo kmetstvo kaj naučilo od Rima in vsaj spoznalo, da ni mogoče ustvariti velike in trdne idejne družine brez enotnega vodstva in skupne glave?!

■ **Bivši minister pred sodiščem.** Japonske oblasti so postavile pred sodišče bivšega prometnega ministra Homida, ki so ga obdolžili korupcije.

■ **Rabelj brez posla.** Te dni je umrl danski rabelj, ki je opravljal svojo službo 22 let, a ni ves čas izvršil niti ene smrtne kazni. Vsi na smrt obsojeni so bili namreč pomiloščeni.

■ **Špijonska afera na Madžarskem.** V Balassagyrmatu so izvršili te dni smrtno obsodbo nad narednikom vodnikom Ivanom Biro in vojaškim novincem Josipom Kovacsem. Obsojena sta bila na smrt radi vohunstva. Hkratu sta bila obsojena dva vojaka radi istega prestopka na 15, oziroma 2 leti težke ječe, dve ženski pa na 8, oziroma 6 mesecev zapora.

■ **Prepovedano beračenje.** Madžarski notranji minister je prepovedal beračenje pozimi. Vse berače in siromake morajo preko zime preživeti občine in mesta.

■ **Najstarejši dnevnik v Belgiji je prenehal izhajati.** Izhajal je 265 let.

■ **Črno knjigo gostov** bodo sestavili budimpeštanski plačilni natakariji. V knjigo pridejo vsi taki imenitni gospodje, ki se v restavracijah dobro najedo in napijejo, potem pa lepo po francosko izginejo, ne da bi plačali. Ti gostje se namreč po Budimpešti zelo hitro množe.

■ **Norec, ki pa vendar zna ceniti denar.** Iz neke norišnice pri Brandenburgju v Nemčiji je pred kratkim pobegnil umobolni zločinec G. Pangsy. Možakar zdaj divja po okolici in je strah tamkajšnjih žensk. Napada jih in nadleguje, pri čemer se pa ne poteguje toliko za ljubezen kot za denar. Te dni je napadel neko žensko in ji pobral okrog 7 tisoč dinarjev gotovine. Ženska je klicala na pomoč. Norec so sicer obstrelili, vendar je bil še toliko premeten, da jo je popihal in izginil brez sledu.

1 gram zlata se lahko pridobi iz 250.000 ton morske soli.

Sejmi

8. novembra: v Ljutomeru;

9. novembra: v Št. Jerneju, Ptuju, Braslovčah;

10. novembra: v Kamniku, Slovenjgradu, Dol. Lendavi;

11. novembra: v Moravčah, Dobrničah, Št. Gothardu, Sv. Mohorju, Bučki, Fari, Igu, Lašičah, Ormožu, Sred. vasi, Razdrtem, Poljanah, Sp. Gorjah, Laškem, Marenbergu, Oplotnici, Lipnici, Šmartnu ob Paki;

12. novembra: v Bušehi vasi, Šmartnu ob Paki, Turnišču;

14. novembra: v Gomilici.

Važnejša radio predavanja

od 8. do 15. novembra 1936.

Nedelja, 8. novembra: 8.45: Verski govor (g. prior Valerian Učak) — 16.00: Kmetijska ura: Prezimovanje cvetličnih gomoljev (g. Jože Kregar) — 17.20: Kmetijska ura: Kmečka družina (A. Krošelj).

Ponedeljek, 9. novembra: 18.00: Zdravniška ura: O vremenu in podnebnju (g. dr. Anton Breclj).

Torek, 10. novembra: 18.40: O islamu: Klic preroka iz Meke (g. Franc Terseglav).

Sreda, 11. novembra: 18.00: Mati premljuje o vojni (g. Angela Vode) — 18.40: O nujnem dednem deležu (g. Valentin Bidovec, starešina sodišča) — 21.20: Koroške pesmi (zbor koroških Slovencev).

Petek, 13. novembra: 18.00: Kateri zakoni se tičejo posebno žene (g. dr. Donata Capuder).

Sobota, 14. novembra: 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar).

»**EKONOM**« osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinišjo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »Illova«, Karlovac, »Bohn«, Vel. Kikinda, in »Jelavček«, Vrhnika.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni fisk hitro in pocenit

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV 25-52

Iščem gospodinjjo,

kavcije zmožno, v boljše gostilno na deželi.

Ponudbe prosim pod:
„1. januar 37.“ na Upravo „Kmetijskega lista“.

Vsi si želimo konca nepovoljnega stanja na denarnem trgu in iz tega izvirajoče gospodarske krize! Priznanje, ki ga po vsej državi uživa slovensko denarništvo, temelji zlasti na vzorni urejenosti naših hranilnic, na gospodarnosti in vztrajnosti slovenskih hranilcev, ki so svoje denarne zavode dvignili do takega ugleda in pripomogli domovini do blagostanja!

Pomagajmo si sami!

Vlagajte svoje prihranke, vir blagostanja, v domači največji denarni zavod, to je

Mestna hranilnica ljubljanska V LJUBLJANI

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmetijski dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **RAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12 $\frac{1}{2}$, in od 3—4 $\frac{1}{2}$, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 $\frac{1}{2}$ ure.

Podružnici: **KAMNIK — MARIBOR**

Stanje vlog: Din 35.000.000—

Rezerve: Din 1.500.000—